
U svijetu, ali ne od svijeta

Kršćanski je identitet obilježen dvostrukom pripadnošću. Kršćani s jedne strane pripadaju Isusu Kristu, ucijepljeni su u njegovo mistično Tijelo, Crkvu, a s druge pripadaju konkretnom društvu u kojemu žive, tj. pripadaju određenoj kulturi, žive određene vrijednosti koje obilježavaju društvo kojemu pripadaju. Drugi je vatikanski koncil naglasio potrebu Crkve da uspostavi dijalog ne samo unutar sebe, između hijerarhije i vjernika laika, nego i izvan sebe, dijalog s drugim religijama, dijalog sa suvremenim svijetom. Upravo se dijalog sa suvremenim svijetom predstavlja kao najžurnija zadaća Crkve. Za pojedine vjernike to znači pronaći ispravan odnos prema svijetu, njegovim ponudama, vrijednostima i izazovima. Svaki pojedini vjernik trebao bi trajno imati na pameti Isusovo upozorenje kako je on onaj koji šalje svoje učenike u svijet da svjedoče za njega, kako se njihovo svjedočanstvo mora događati upravo u svijetu, ali istodobno ne smiju zaboraviti da nisu od svijeta, štoviše, da će ih svijet zamrziti i progoniti (usp. Iv 15, 18-20; 17, 11-18). Isusov nalog o poslanju u svijetu, a istodobno i upozorenje na opasnosti od svijeta potiču nas da izbližega promotrimo kršćanski odnos prema svijetu.

Često se kršćanski odnos prema svijetu predstavlja kao poziv da se kršćani sa svim ljudima dobre volje zauzmu za izgradnju boljega i humanijega svijeta, odnosno poziv da se i kršćani zauzmu u izgradnji mira, pravde, solidarnosti, kulture, znanosti itd. Potom se taj kršćanski doprinos predstavlja kao pomoć pri uspostavi kraljevstva Božjega u svijetu. Ovakvo poimanje odnosa kršćana prema svijetu nije pogrješno, ali nije ni posve ispravno. Naime, ako bi se isključivo na ovakav način tumačio odnos kršćana prema svijetu, činilo bi se kao da uspostava kraljevstva Božjega ovisi o našim ljudskim naporima. To pak ne odgovara dinamici povijesti spasenja koja je prvotno Božje, a ne ljudsko djelo.

Objava nam tvrdi kako je spasenje bitno već ostvareno; kraljevstvo je Božje uspostavljeno u osobi Isusa Krista. Naravno, nije posve dovršeno, ali ono najbitnije već se je dogodilo. Dovođenje koje se oče-

kuje ne polazi od ničega, nego od postavljenog temelja, zaglavnog kamena, od zaloga koji je već tu, a to je Kristova pobjeda nad silama zla i tame. Naš se kršćanski doprinos nakalemljuje na Kristovo djelo, na njemu se temelji i nad njime se gradi dalje, i to opet pod vodstvom Duha Svetoga i njegovom snagom. Upravo zato se i kršćansko viđenje cilja, kojemu teži cjelokupni razvoj čovjeka i društva, razlikuje od unutarsvjetskih utopija, koje žele ostvariti ono čega još nema (marksističko besklasno društvo) ili savršeno društvo bez bolesti, gladi i rata (ono čemu cilja znanstveni napredak). Kršćani surađuju u izgradnji nečega što je već tu, a istodobno se tek mora u punini ostvariti. To buduće, a već prisutno za kršćane ima ime: u Isusu Kristu uosobljeno kraljevstvo Božje koje svim ljudima nudi mogućnost novih odnosa prijateljstva, bratstva, solidarnosti i ljubavi, nudi im konačno i potpuno ostvarenje čovjštva koje je jedino moguće u Bogu.

Svijet se, očito je, nalazi u velikom napretku koji, nažalost, nije napredak samo u dobru, nego napredak i u zlu. Stoga se, kao nekad Isusu Kristu, danas protivi poruci koju mu nude istinski kršćani. No to nije i ne smije biti razlog da se kršćani bore protiv svijeta, osim ukoliko se svijet sa svojim duhom izravno ne bori protiv Boga. Kršćani se pred svijetom, koji odbacuje njihovu poruku, nalaze u poziciji pobjednika, čak i onda kada ih svijet progoni, kad im se izruguje, kad ih odbacuje i ubija. Paradoksalno, upravo je ta pozicija suprotstavljanja gotovo nužna za kršćansku pobjedu, jer se po otajstvu križa vrši djelo otkupljenja. Ako je križ bio put koji je trebao proći Isus u uspostavi kraljevstva Božjega u srcima ljudi, tada je put križa također put kojim trebaju proći i Isusovi sljedbenici.

Kršćani žive u svijetu, ali nisu od svijeta; njihova je egzistencija u Isusu Kristu, u kojemu i po kojemu su postali novo stvorenje. Polazeći od Krista kršćani promatraju vlastiti život i svijet u kojemu žive. Živeći u svijetu, a pripadajući Isusu Kristu svaki se kršćanin trudi, ondje gdje ga je Providnost stavila, privesti Kristu dio svijeta kojemu je pozvan služiti, tj. Krista svjedočiti. To za kršćane uključuje unutarnju borbu i napor da ne podlegnu zavodnjima svijeta, odnosno da odbacivanje Kristove poruke ne zahvati i njihova srca. Doista, živeći u svijetu, kršćani su izloženi trajnoj opasnosti da žive, kako veli papa Franjo, "duhovnu svjetovnost" koja se očituje osobito na dva načina: prvi je subjektivna vjera kao mjerilo svega, a drugi je prometejski neopelagijanizam koji se uzda samo u vlastite snage (usp. *Evangelii gaudium*, 94).

U snazi svoga suobličenja Kristu po sakramentu krštenja svaki kršćanin pred svijetom ima dvostruku zadaću. Prva je evangelizacij-

ska, odnosno na sve se kršćane odnosi Kristov nalog da pođu po svem svijetu te da sve narode učine njegovim učenicima (usp. Mt 28, 19), a druga je misionarska, tj. kršćanska se zadaća smješta u sam svijet, ondje gdje svaki pojedini kršćanin živi te koji je pozvan u vlastitu životnu stvarnost unijeti Kristovo svjetlo. Ova druga zadaća pripada osobito vjernicima laicima koji se bave vremenitim stvarnostima koje su pozvani privesti Kristu. Svi pak, i klerici i laici, trebaju na umu imati Kristovo upozorenje da ponajprije traže kraljevstvo Božje i njegovu pravdu, a da će im se sve drugo nadodati (usp. Mt 6, 33). To Kristovo upozorenje poziv je na trajno ispitivanje savjesti o vrijednostima koje upravljaju našim životima. Ono "drugo", tj. brojne vremenite vrijednosti uzeti kao najvažnije, značilo bi izdati Kristovu poruku te ostvarenje kraljevstva Božjega promatrati kao vlastito djelo. Izabirući najprije kraljevstvo Božje i njegovu pravednost, za kršćane znači često ići smjerom suprotnim od onoga kojim svijet kroči.

U dijalogu sa svijetom i njegovom mnogolikom kulturom Crkva u cjelini, a s njome i pojedini kršćani, u opasnosti su da se prilagode svijetu, odnosno u opasnosti su da se kreću naprijed zajedno sa svijetom, prestajući biti pokretačka obnoviteljska snaga svijeta. Ponekad ta prilagodba ne znači nijekanje vlastitih istina i ideala, kraljevstva Božjega i njegove pravednosti, nego oklijevanje da se sa svom jasnoćom svijetu predstave vlastiti ideali i vlastita uvjerenja, a sve u strahu kako će ih svijet odbaciti. Na taj se način razvodnjava Kristova poruka koja postaje tek jednom od poruka velikih učitelja čovječanstva.

Danas nam je iznova potrebna hrabrost biti drugačiji, hrabrost vjere u uzvišene ideale koje u sebi nosi Kristova poruka te uvjerenje kako su ti ideali ostvarivi. Možda smo se prepali vlastite osrednje ljudskosti, vlastitih nesavršenosti i slabosti, ali vjera nam kaže kako je nama ljudima nešto nemoguće, ali je Bogu sve moguće, čak i to da se Kristovi uzvišeni ideali danas utjelove i žive po brojnim kršćanima čiji se glas možda ne čuje u javnosti, ali je poznat njihovu Ocu nebeskom. Potrebno nam je istinske poniznosti, a ona je često drugo ime za hrabrost, da dok priznajemo vlastita ograničenja i nemoći, istodobno otvorimo svoja srca za ono što nam nebeski Otac želi darovati, a preko nas to isto darovati svoj drugoj svojoj djeci. Upravo zbog prenošenja tog dara, kraljevstva Božjega – Očeve ljubavi, drugim ljudima nužno je da kršćani žive u svijetu, ali da ne budu od svijeta.

Mladen Parlov